

O R Z E C Z N I C T W O

TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 grudnia 2017 r.

Pozycja 263

POSTANOWIENIE

z dnia 14 marca 2017 r.

Sygn. akt Ts 82/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej S.A. w sprawie zgodności:

- 1) art. 173 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, ze zm.),
 - 2) art. 194 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, ze zm.)
- z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1, art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 oraz art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 i w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

1) nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg w zakresie badania zgodności art. 173 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1, art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 oraz art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 i w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

2) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 29 kwietnia 2016 r. (data nadania) skarżąca – S.A. (dalej: skarżąca, spółka) zakwestionowała zgodność art. 173 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, ze zm.; dalej: p.p.s.a.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia skargą kasacyjną postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego odrzucającego skargę o wznowienie postępowania przed tym sądem, orzekającego w tej kwestii po raz pierwszy, oraz zgodność art. 194 § 1 tej ustawy w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia zażaleniem ani zażaleniem poziomym postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego odrzucającego skargę o wznowienie postępowania przed tym sądem, orzekającego o tej kwestii po raz pierwszy, z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1

w zw. z art. 77 ust. 2, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1, art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 oraz art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 i w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. 21 lipca 2015 r. skarżąca złożyła do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem tego sądu z listopada 2008 r.. Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z listopada 2015 r. odrzucił skargę, stwierdziwszy, że wniesiono ją po upływie terminu wynikającego z art. 277 p.p.s.a. Skarżąca wniosła od tego orzeczenia skargę kasacyjną, którą Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu ze stycznia 2016 r. odrzucił.

Zdaniem skarżącej zakwestionowane w skardze przepisy naruszają: prawo do sądu – zwłaszcza w zakresie sprawiedliwości proceduralnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji), zakaz zamykania dostępu do wymiaru sprawiedliwości (art. 45 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji), zakaz równego ukształtowania procedury sądowej (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji), prawo do kwestionowania orzeczenia sądowego wydanego w pierwszej instancji lub przy orzekaniu po raz pierwszy (art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji), a także gwarancję instancyjności (art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 i w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji).

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2016 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi, tj. do doręczenia pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia skargi konstytucyjnej i reprezentowania skarżącej w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz doręczenia odpisu pełnego z KRS.

Do pisma procesowego wniesionego do Trybunału 8 czerwca 2016 r. (data nadania) skarżąca załączyła brakujące dokumenty.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane analizowaną skargą nie zostało zakończone do 3 stycznia 2017 r., tzn. dnia wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK), to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy ustawy o TK.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej jest ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymaganiom, a także czy nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o TK.

3. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna w zakresie dotyczącym art. 173 § 1 p.p.s.a. spełnia wymagania formalne wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 i art. 77 ust. 1 ustawy o TK.

3.1. Skargę konstytucyjną sporządził i wniósł radca prawny, który załączył do skargi stosowne pełnomocnictwo.

3.2. Skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną, ponieważ postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego ze stycznia 2016 r. jest prawomocne i nie przysługują od niego żadne zwyczajne środki zaskarżenia.

3.3. Trybunał stwierdza też, że skarżąca dochowała trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi, zastrzeżonego w art. 77 ust. 1 ustawy o TK. Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego ze stycznia 2016 r. zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej 29 stycznia 2016 r., a skargę wniesiono 29 kwietnia 2016 r.

3.4. Przedmiotem zarzutu skarżąca uczyniła art. 173 § 1 p.p.s.a. w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia skargą kasacyjną postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego odrzucającego skargę o wznowienie postępowania. Skarżąca zarzuciła temu przepisowi naruszenie: prawa do sądu – zwłaszcza w zakresie sprawiedliwości proceduralnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji), zakazu zamykania dostępu do wymiaru sprawiedliwości (art. 45 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji), zakazu równego ukształtowania procedury sądowej (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji), prawa do kwestionowania orzeczenia sądowego wydanego w pierwszej instancji lub przy orzekaniu po raz pierwszy (art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji), a także gwarancji instancyjności (art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 i w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji).

3.5. W ocenie Trybunału w przypadku tego zarzutu skarżąca prawidłowo określiła przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK), wskazała, które przysługujące jej konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – jej zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK), a także należycie uzasadniła sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 ustawy o TK).

3.6. Skoro złożona skarga w zakresie zarzutu niekonstytucyjności art. 173 § 1 p.p.s.a. spełnia wymagania przewidziane w ustawie o TK, a nie zachodzą okoliczności określone w art. 61 ust. 4 pkt 3 ustawy o TK, to – na podstawie art. 61 ust. 2 tej ustawy – zasadne było nadanie jej dalszego biegu w tym zakresie.

4. Skarga konstytucyjna w zakresie dotyczącym art. 194 § 1 p.p.s.a. nie spełnia wymogów formalnych, co przesądza o konieczności odmowy nadania jej dalszego biegu.

Trybunał przypomina, że stosownie do art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK przedmiotem skargi konstytucyjnej może być przepis, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego. Z przywołanych przepisów wynika niewątpliwie, że w skardze konstytucyjnej można kwestionować konstytucyjność tylko przepisów będących podstawą prawną ostatecznego orzeczenia o prawach podmiotowych skarżącego, które w jego przekonaniu zostały naruszone.

Skarżąca wskazała, że ostatecznym orzeczeniem w jej sprawie jest postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego ze stycznia 2016 r. W postanowieniu tym Naczelny Sąd Administracyjny, działając na podstawie art. 173 § 1 i art. 180 w zw. z art. 178 p.p.s.a., odrzucił skargę kasacyjną spółki od postanowienia tego sądu odrzucającego jej skargę o wznowienie postępowania sądowoadministracyjnego.

Zgodnie z kwestionowanym przez skarżącą art. 194 § 1 p.p.s.a. zażalenie do Naczelnego Sądu Administracyjnego przysługuje na postanowienia wojewódzkiego sądu administracyjnego w przypadkach przewidzianych w ustawie, a ponadto na postanowienia, których przedmiotem jest: 1) przekazanie sprawy innemu sądowi administracyjnemu; 2) odrzucenie skargi w przypadkach, o których mowa w art. 58 § 1 pkt 2-4 oraz art. 220 § 3; 3) umorzenie

postępowania; 4) wstrzymanie lub odmowa wstrzymania wykonania decyzji, postanowienia, innego aktu lub czynności, o których mowa w art. 61; 5) odmowa sporządzenia uzasadnienia wyroku; 6) sprostowanie lub wykładnia orzeczenia albo ich odmowa; 7) odrzucenie wniosku o uzupełnienie wyroku albo odmowa jego uwzględnienia; 8) oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego; 9) odrzucenie skargi kasacyjnej; 10) odrzucenie zażalenia; 11) zwrot kosztów postępowania, jeżeli strona nie wnosi skargi kasacyjnej; 12) ukaranie grzywną.

Zdaniem skarżącej Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu ze stycznia 2016 r. zastosował także art. 194 § 1 p.p.s.a., gdyż odrzucając skargę kasacyjną wniesioną przez nią w terminie siedmiodniowym – przewidzianym do złożenia zażalenia – „niewątpliwie uznał również, że postanowienie to nie mogło zostać zaskarżone zażaleniem”.

Trybunał Konstytucyjny nie podziela opinii skarżącej. Po pierwsze, Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu ze stycznia 2016 r. wskazał jako podstawę prawną swojego orzeczenia wyłącznie przepisy dotyczące skargi kasacyjnej, tj. art. 173 § 1 oraz art. 180 w zw. z art. 178 p.p.s.a. Przywołane przepisy regulują: art. 173 § 1 p.p.s.a. – przypadki, w których możliwe jest wniesienie skargi kasacyjnej od orzeczeń wydanych przez wojewódzkie sądy administracyjne; art. 180 p.p.s.a. – odrzucenie skargi kasacyjnej przez Naczelny Sąd Administracyjny; art. 178 p.p.s.a. – odrzucenie skargi kasacyjnej przez wojewódzki sąd administracyjny. Po drugie, zarówno rozstrzygnięcie, jak i rozważania sądu nie dotyczą zażalenia. Z sentencji wynika, że Naczelny Sąd Administracyjny odrzucił nie zażalenie, lecz skargę kasacyjną spółki. W uzasadnieniu orzeczenia analizował również wyłącznie dopuszczalność wniesienia przez nią skargi kasacyjnej. W ocenie Trybunału tylko z faktu wniesienia przez spółkę skargi kasacyjnej w terminie siedmiodniowym – przewidzianym do składania zażaleń do NSA – z całą pewnością nie można wysnuć tezy, zgodnie z którą Naczelny Sąd Administracyjny zastosował w jej sprawie art. 194 § 1 p.p.s.a. i uznał, że na jego podstawie niedopuszczalne jest zaskarżenie zażaleniem postanowienia o odrzuceniu skargi o wznowienie.

Mając na uwadze powyższe, Trybunał uznał, że skarżąca nie uzyskała ostatecznego orzeczenia o jej prawach wydanego na podstawie art. 194 § 1 p.p.s.a., co musi skutkować odmową nadania skardze dalszego biegu w zakresie zarzutu niezgodności tego przepisu z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1, art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 oraz art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 i w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji.